

---

bruiloft van Isaac da Costa en Hanna Belmonte in 1821. Hetzelfde kan gezegd worden van de vele brieven en gedichten die de echtelieden mochten ontvangen bij hun zilveren huwelijksfeest. Ook andere gedenkdagen waren dikwijls goed voor een literaire ontboezeming van vrienden en bekenden, zoals blijkt uit het stuk van A. Capadose, 'Aan mijne veelgeliefde vrienden Da Costa op het vijftwintigjarig feest onzer inlijving in de Christelijke kerk', d.d. 20 oktober 1847.

Ontroerend is een aan beide zijden met een glasplaatje afgedekte lei, waarop nog altijd de vragen geschreven staan die aan Da Costa op zijn sterfbed gesteld werden, met zijn eigenhandige antwoorden. Bewaard zijn ook de stukken die betrekking hebben op de koop van zijn graf in de Nieuwe Kerk. Pas in 1905/06 werd daarbij een gedenkteken geplaatst, waarover ook het nodige materiaal uit die tijd bewaard is. De brieven aan Da Costa die nu beschikbaar zijn gekomen, dateren vooral uit de laatste jaren van zijn leven. Daaronder bevinden zich interessante stukken. Als voorbeeld daarvan wordt hieronder een brief van de afgescheiden predikant H.P. Scholte afgedrukt en toegelicht.

De correspondentie met Da Costa's vrouw en met zijn kinderen heeft in de eerste plaats betrekking op het ziekbed van de dichter en zijn overlijden. Daarnaast treft men een tiental gedichten aan die naar aanleiding van zijn dood geschreven werden. Wie na wil gaan hoe in de Réveilkring door oud en jong met de vragen van leven en dood werd omgegaan, kan hier terecht.

Al spoedig na de dood van de dichter werd het plan opgevat tot de uitgave van diens *Kompleete dichtwerken* door A.C. Kruseman. Via een circulaire werd ieder die ooit een gedicht ontvangen had, gevraagd dit in te zenden. In de pas overgedragen stukken treft men een deel van de ingekomen reacties aan. Onder de stukken bevinden zich namelijk naast enkele manuscripten die waarschijnlijk door Da Costa zelf bewaard zijn (zoals 'God met ons. Hymne' van 1826), ook een honderdtal dichtwerken die van elders moeten zijn gekomen: niet alleen in afschrift, maar ook veel originelen, die blijkbaar door de eigenaars voor dit doel zijn afgestaan. We kunnen Da Costa nu op de vingers kijken: doorhalingen en verbeteringen laten zien hoe hij soms naar woorden moest zoeken. In bepaalde gevallen zijn nu tevens de namen te achterhalen van hen die in de *Kompleete dichtwerken* schuilgaan achter algemene aanduidingen als 'Beurtzang voor een drietal kinderen op de koperen bruiloft hunner